

چکیده:

مقدمه و هدف: اعتیاد یک بیماری پیچیده، مزمن و چند بعدی است و درمان آن بسیار مشکل و زمان بر است. ۹۸ درصد افراد معتاد اگر در سال اول درمان، دارو درمانی را همراه درمانهای روان شناختی پیگیری نکنند مصرف مجدد مواد را شروع خواهند کرد. وجود لغزش یکی از چالش های اصلی در درمان مصرف مواد است که موجب مشکلات عدیده و شکست درمان می گردد، لذا توجه ویژه ای را می طلبد. هدف پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی دو رویکرد رفتاری و شناختی رفتاری بر میزان لغزش بیماران تحت درمان نگهدارنده با متادون مراجعه کننده به کلینیک دولتی درمان سوء مصرف مواد شهرستان گناباد سال ۱۳۸۹ بوده است. روش تحقیق: در یک مطالعه نیمه تجربی، تمامی بیماران مراجعه کننده به کلینیک دولتی درمان سوء مصرف مواد که در زمان پژوهش ۱۰۸ نفر بودند مورد غربالگری قرار گرفته. از بین آنان تعداد ۶۶ نفر بر اساس ملاک های پژوهش انتخاب و به تصادف در یکی از سه گروه درمان + MMT گروه درمانی شناختی- رفتاری یا درمان + MMAT رفتار درمانی گروهی و گروه گواه قرار گرفتند. گروه های آزمایش طی ۱۲ جلسه گروهی یک ساعته به صورت هفتگی و به مدت ۱۲ هفته تحت درمان قرار گرفتند. گروه گواه درمان MMT و مداخلات انفرادی معمول کلینیک را بدون هیچ گونه مداخلات گروهی دریافت نمود. آزمودنیها به کمک مصاحبه ساختار یافته شاخص مصرف مواد افیونی، چک لیست میزان غیبت و لغزش براساس مرفین ادرار، قبل از آغاز درمان، پایان دوره درمان و پایان مرحله پیگیری ۶ ماهه پس از درمان گروهی ارزیابی شدند داده ها به کمک روشهای آماری آزمون t، تحلیل واریانس یک طرفه و آزمون خی دو تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که هر دو رویکرد رفتار درمانی گروهی و گروه درمانی شناختی- رفتاری نسبت به مداخلات انفرادی روتین در کاهش میزان لغزش پس از مداخله ($P < 0/0001$)، پس از ۶ ماه پیگیری ($P < 0/001$)، کاهش غیبت ($P < 0/0001$) و ماندگاری در درمان ($P < 0/0001$) مؤثرتر بود. و نیز گروه درمانی شناختی- رفتاری در مقایسه با رفتار درمانی گروهی در کاهش میزان لغزش در مرحله بعد از مداخله ($P < 0/05$)، کاهش غیبت در مرحله پس از ۶ ماه پیگیری ($P < 0/009$)، و ماندگاری در درمان ($P < 0/05$) به طور معنی داری تاثیر بیشتری داشت ($P < 0/05$). نتیجه گیری: به منظور اثربخشی بیشتر درمان MIT همراه بودن آن با گروه درمانی شناختی رفتاری توصیه می شود. واژه های کلیدی: درمان شناختی رفتاری، رویکرد درمان رفتاری، متادون، لغزش